

קומָנוס (Cumanus). נציב רומאי ביהודה בימי קלודיוס קיסר. עשה מטבח בהר־הבית, ב, י"ב, א; השיב את חמת היהודים בהמיתו את איש־הצבא שסרף ספר־תורה, שם, ב; לא התערב בתחלה בריב שבין היהודים ובין השמרונים, שם, ג, ואחר־כך עָזַת את דין היהודים, שם, ה; קנדרטוס שלח אותו אל הקיסר, שם, ז; נדון לגלות, שם, ו.

קוס (Cos). אי קרוב לאסיה הקטנה. הורדוס היטיב ליושבי, א, כ"א, י"א.

קורנתוס (Corinthus). מקום ביון. מפרסם בנחשת שלו (ברונזה), ששמשה לצפוי אחד משערי המקדש, ה, ה, ג.

קורנתוס. עבד הורדוס המלך. נפתה בכסף להמית את אדוניו, א, כ"ט, ג.

קטולוס (Catullus). הנציב הרומאי בקיריני בימי אספסינוס. מעשיו הרעים ליהודי מדינתו ועלייתו על היהודים הרחוקים, ז, י"א, א—ג; קבל ענשו מידי שמים, שם, ד.

קיליקיה (Cilicia). מדינה באסיה הקטנה. משם היו שכירי־צבא אלכסנדרוס (ב) ינאי החשמונאי, א, ד, ג; שם, ז, ז; הורדוס הקל ליושביה מעל המסים, שם, כ"א, י"ב; נפגש שם עם ארכילאוס מחתנו, שם, כ"ג, ד; שם, ז"א, ג; יושביה נכנעו תחת הרומאים, ב, ט"ו, ד; אנטיוכוס מלך קומחי ברת שמה, ז, ז, ב, ונתפס שם, שם, ג.

קיסר־יה (Cæsarea) (א). עיר־החוף שבעמק השרון, שבנה הורדוס על מקום מגדל־סטרוטון ברֶב תפארת וקרא לה לכבוד הקיסר. מעשה בנינה ובנין הנמל, א, כ"א, ה—ה; קבלת פני אנטיפטרוס הרעה שם, שם, ז"א, ד; מריבות גדולות בין היהודים ובין היונים (הטורים) היושבים בה בדבר זכות האזרחים, ב, י"ג, ז; היונים זכו במשפטם לפני כסא הקיסר

קבר־דוד המלך. הורקנוס (א) החשמונאי פתח אותו והוציא ממנו שלשת אלפים ככר, א, ב, ה.

קברות־המלכים (כנראה: מלכי בית החמונאי). בהם נקברה גיית אריסטובולוס (ב), א, ט, א; החומה השלישית נגעה בהם, ה, ד, ב. **קדרון**. הנחל על ירושלים בין הר־הזיתים ובין העיר, ה, ב, ג; החומה השלישית נגעה בו, שם, ד, ב; יוחנן בן לוי הגן על החומה בקרבחו, שם, ו, א, והדיק של טיטוס עבר עליו, שם, י"ב, א; ממפל לו נפגשו אולם הצפון ואולם המזרח של הר־הבית, ו, ג, ב.

קדש (Cydyssa). כפר של הצורים. המורדים התנפלו עליו, ב, י"ח, א; איבת־עולם בינו ובין יהודי הגליל, ד, ב, ג; טיטוס חנה שם בהצותו על גוש־חלב, שם.

קדש. פומפיוס נכנס אל הקדש ואל קדש־הקדשים של בית־המקדש, א, ז, ו; הורדוס עצר בעד הצבא הרומאי להכנס שמה, שם י"ח, ג; הקדש וקדש־הקדשים בבית־המקדש, ה, ה, ד—ז; המורדים התחוללו שם בכלי־זינם, שם, ו, ב—ג; טיטוס נכנס שמה בשעת שרפת בית־המקדש, שם, ד, ז.

קדש־הקדשים. עין: ק ד ש.

קנדרטוס אומדיוס. נציב סוריה בימי קלודיוס קיסר. שפט בריב שבין היהודים ובין השמרונים; שלח את ציריהם אל רומי, ב, י"ב, ה—ו.

קנירניוס. בא [בשעת גלות ארכילאוס בן הורדוס] אל ארץ יהודה, ויהודה הגלילי קרא למרוד בו, ב, י"ז, ה, מפני שהיה זָנוּר וצוה לשאת את ראש העם ולהעריך את נכסיהם, ז, ה, א.

קולגה (Collega) גניוס. משנה נציב סוריה (ראש לגיון). לא נתן לאזרחי אנטיוכיה לבלות חמתם ביהודים, ז, ג, ד.

לְחֻרוֹס, שנצח את אלכסנדר (ב) ינאי החשמונאי, א, ד, ב.

קְלֶאפְטָרָה (ב) [קְלֶינִי]. מלכת סוריה. טיגרון מלך ארמניה צר עליה בעכו, א, ה, ג.

קְלֶאפְטָרָה (ג). מלכת מצרים. צדה בקסמיה את לב אנטוניוס, א, י"ב, ה; רצתה להקים את הורדוס לשר צבאותיה, שם, י"ד, ב; אנטוניוס היה עבד לתאונה, שם, י"ח, ד, והמית בנכליה את כל גדולי סוריה, שם, ד; בקשה להמית גם את הורדוס ואת מלפו הערבי, שם; אנטוניוס קרע חבל ארץ מעל נחלת מלפו ואת חבל יריחו ממלכות הורדוס ונתן לה, שם, ה; שלחה את הורדוס להלחם בערבים, שם, י"ט, א; אחד משרי-צבאה בגד בהורדוס והכשילו, שם, ב; הורדוס יעץ את אנטוניוס להמיתה, שם, כ, א; תועבותיה, שם, כ"ב, ג; ז, ה, ד.

קְלֶאפְטָרָה (ד). מירושלים, אשת הורדוס המלך. ילדה לו את הורדוס ואת פיליפוס, א, כ"ח, ד.

קְלֶדוֹס (Celadus). אחד ממכירי אלכסנדרוס בן הורדוס. פרסם את אלכסנדרוס הרמאי, ב, ז, ב.

קְלֶרִיוֹס (Calvarius) סקסטוס. משרי-האף בצבא אספסינוס. אחד הראשונים שנכנסו בפרץ בחומת יודפת, ג, ז, ז"ד.

קְלֶטִים (Celtae). יושבי ארץ גליה. מרדו ברומאים בשעת מלחמת היהודים, פתיחה, ב.

קְלֶיטוֹס. אחד מטובי טבריה. המריד את יושבי טבריה ביוסף בן מתתיהו ונדון על-ידו לקצוץ את ידו, ב, כ"א, י.

קְלֶירָהי (Calirrhoe). מקום מעינות חמים במזרח ים-המלח (בעבר-הירדן). שמה נכע הורדוס המלך להתרפא, א, ג"ג, ה. עיץ בהערה לספר, ז, ג, ב.

קְלֶכִים (Colchi). עם היושב בקרבת הים השחור. נכע לפני הרומאים, ב, ט"ז, ד.

קְלֶנְדְרִיס (Celendris). עיר בקליקיה. אנטטיפרוטוס (ב) בא שמה, א, ז"א, ג.

קְלֶנִיקוֹס (Callinicus). בן אנטיוכוס מלך קומחי, ז, ז, ב.

נירון ומלחמה פרצה ביניהם ובין היהודים, שם, ד; מעשה בית-הכנסת שם (כנשתא מרדתא), שם; היהודים עזבו את העיר עם ספרי-התורה, שם, ה; היונים המיתו בה ביום השבת עשרים אלף יהודים ופלורוס מכר את שארית יהודי העיר לעבדים, שם, י"ח, א; אחרי כבוש יודפת בא אספסינוס שמה ובני העיר דרשו ממנו להמית את יוסף בן מתתיהו, ג, ט, א; שגי לגיונות נשאר שם לימות הגשמים, שם; ד, ה, א; אספסינוס שב שמה, שם, ט, ב; טיטוס נשלח אל רומי ושב אל אספסינוס שמה, שם; שב מחדש אל העיר, שם, י, ג, ושם קראו אותו שרי החילות לקיסר, שם, ד; הסיע את חילו משם ופנה אל בארות, שם, ו; טיטוס הגיע שמה במסע-המלחמה שלו על ירושלים, שם, י"א, ה; יצא משם, ה, א, ו; נסע שמה אחר חרבן ירושלים, ז, א, ב; נסע משם אל קיסריה של פיליפוס, שם, ב, א.

קִיסְרִיָה (ב) של פיליפוס. נבנתה על-ידי פיליפוס בן הורדוס במקום פניאס (עיץ שם), ב, ט, א; אספסינוס בא שמה ואגריפס (ג) השני עשה לו שם אכסניה, ג, ט, ז; טיטוס סר שמה אחרי חרבן ירושלים והתעכב שם ימים רבים וערך שם שעשועי-רצח ליהודים השבויים, ז, ב, א; שם, ג, א.

קִיסְרִיָן (Caesareum). בנין-תפארה לכבוד הקיסר. בשם זה קרא הורדוס לאחד מבניי הארמון שלו בירושלים, א, כ"א, א, ובריחו ובערים אחרות, שם, ד.

קִירֶנִי (Cyrene). מדינה ועיר באפריקה הצפונית. העם היושב שם, מגוע הלקדימונים, נכנע תחת הרומאים, ב, ט"ו, ה; שם נהרג ישמעאל כהן-גדול, ו, ג, ב; יונתן הסקרי הביא שם ליד מרידה, ז, י"א, א; הנציב הרומאי קטולוס השתמש בזה להמית שלשת אלפים יהודים, שם, ב.

קְלֶאפְטָרָה (Cleopatra) (א). מלכת מצרים. גרשה מארץ ישראל את בנה תלמי

קָלְסִיקוֹס. אחד מראשי מרד הגרמנים (הבטבים), ז, ד, ב.

קְנָאִים. אוהבי החרות, שלא רצו לקבל את מלכות הרומאים [הם הכה הרביעית שיסד יהודה הגלילי, ב, ה, א; ב, י"ז, ט; חנן בן חנן רצה בחשאי להשקיט אותם, שם, כ"ב, א; הם אמרו, כי קנאו למעשים טובים, ובאמת קנאו לכל מעשה תועבה, ד, ג, ט; [מעשיהם ורציחותיהם, ד, ג, ד—ח]; חנן בן חנן סכסך בהם את עם ירושלים, שם, י; במלחמה קשה הדפו בני ירושלים אותם אל הצר בית-המקדש הפנימי, שם, י"ב; חנן בן חנן שלח את יוחנן בן לוי לדבר שלום אליהם, שם, י"ג, ויוחנן הטיל עליהם את אימתו של חנן, שם, י"ד; יוחנן פתה אותם לשלוח צירים אל האדומים, שם, ד, א; מנהיגיהם אלעזר בן שמעון וזכריה בן אמפיקלוס, שם; הם פתחו בלאט את שערי העיר לפני האדומים, שם, ז; פשטו עם האדומים על העם ועשו רצח נורא בירושלים, שם, ה, ג; הקימו בית-דין מרמה והמיתו את הזכאי בדין, שם, ד; אחד מהם פתה את האדומים לעזוב את ירושלים, שם, ה; גשאו מושלים-יחידים בעיר, שם, ו, א; המיתו את גריון בן יוסף ואת ניגר באכזריות יתרה, שם; יוחנן בן לוי השתרר עליהם, שם, ז, א; יראו את שמעון בן גיורא ויצאו להלחם בו ונגפו לפניו, שם, ט, ה; תפשו את שמעון, והוא עלה עם חילו על העיר והפיל אימתו עליהם, והיא הושבה לו, שם, ח; האדומים התקוממו להם והמיתו רבים מהם וקראו לשמעון בן גיורא אל ירושלים, שם, י"א; נלחמו בשמעון, שם, י"ב; מרדו ביוחנן בן לוי והתבצרו בחומת העזרה ונלחמו בו, ה, א, ב—ד; יוחנן בן לוי נצח אותם בערמתו והם נכנעו תחתיו והשלימו עמו, שם, ג, א; נלחמו יחד עם חיל יוחנן, ובראשם אלעזר בן שמעון ושמעון בן ארי, שם, ו, א; הגבורים שהצטינו בקרבם, ו, א, ח; שם,

ב, ו; קץ שרידיהם שכרוהו אל יער ירדי, ז, ו, ה; משפט המחבר עליהם, שם, ה, א.

קְנָדְבִּיּוֹס. שר-צבא אנטיוכוס השביעי מלך סוריה. נשלח להלחם בשמעון החשמונאי ונגף לפניו, א, ב, ב.

קְנָה. כפר בארץ ערב. על-ידו נגף ונהרג אנטיוכוס דיוניסוס, א, ד, ז.

קְנָה. כפר בארץ שמרון או בצפון יהודה. על-ידו היתה המלחמה המכריעה בין הורדוס ובין פפוס שר צבא אנטיגנוס, א, י"ז, ה—ו; נ"א: ישנה.

קְנֻטְבְּרִים. עם גבור-חיל היושב באספמיה, ב, ט"ז, ד.

קְנָת (Canatha). מקום בעבר-הירדן. על-ידו נלחם הורדוס עם הערבים ונגף לפניהם, א, י"ט, ב.

קְסֵטְרוֹס. עיין: לֹסְתֵר.

קְסָטוֹר. יהודי מצבא שמעון בן גיורא, איש-מרמה ואוחז את העינים. סבב את הרומאים בכחש, ה, ז, ד.

קָסִיוֹס (Cassius). גרש את הפרתים מסוריה, א, ח, ט; עלה על ארץ יהודה ומכר שלשים אלף מושבי טריכי לעבדים, שם; המית את פתולאוס בעצת אנטיפטרוס, שם; אחד מרוצחי ציור, שם, י"א, א; בא אל סוריה והטיל שבע מאות ככר מט על היהודים ומכר לעבדים יושבי ארבע ערים שלא שלמו, שם, ב; הורדוס עזר לו במלחמתו עם אנטוניוס וציור הצעיר, שם, ד; כבש את לודקיא, שם, ז; שריו המיתו את מליך, שם, ח; ציור (ג) ואנטוניוס המיתו אותו על-יד פיליפי, שם, ד.

קָסִיוֹס. עיין: זִיוֹס קָסִיוֹס.

קַפְדוֹקִיָה, קפודקיא, קפוטקיא (Cappadocia), מדינה באסיה הקטנה מצפון לקליקיה.

שם מלך ארכילאוס (א), א, ל"א, א וכו'; יושביה נכנעו תחת הרומאים, ב, ט"ז, ד, ד, י"א, א; ז, א, ה.

קֶפְטוֹס (Coptus). במצרים העליונה, ד, י, ה.

קפּרוּס. מצודה בקרבת יריחו, שבנה הורדוס המלך וקרא על שם אמו, א, כ"א, ד; המורדים תפשו אותה, ב, י"ח, ו.

קרבן. א) קרבן התמיד, א, א, א; שם, ד; שם, ז, ד; שם, ו; ו, ב, א—ב) קרבן המלך. לפני המלחמה, א, י"ט, ה; בעלותו על כסא מלכותו, ב, א, א—ג) הקרבן לשלום הקיסר. הובא בבית-המקדש פעמים ביום, ב, י, ד; אלעזר בן חנניה בטל אותו, שם, י"ז, ב—ד) כסף המקדש הנקרא קרבן (קרבנא), ב, ט, ד—ה) קרבנות לאלהי הנכרים, א, י"ד, ד; ג, ט, ז; ז, א, ב ועוד.

קְרִיָה, קְרִיָה (Coreae). עיר בכרך הירדן, ראשית גבול ארץ יהודה מצפון. פומפיוס הגיע שמה, א, ו, ה; אספסינוס חנה שם, ד, ה, א.

קְרִמוֹנָה (Cremona). עיר באיטליה הצפונית (בגליה). מקום המלחמה המכרעת בין צבא אספסינוס (אנטוניוס פרימוס) ובין שרי צבא ויטליוס, ד, י"א, ב—ג.

קְרִיָיוֹס. איש-צבא רומאי. לא נתן לאחיו לזנוגוס לנפול בידי היהודים, ו, ג, ב.

קְרִסוּס (Marcus Licinius Crassus). שליט רומאי. בא אל טוריה וגזל את אוצר בית-המקדש ויצא להלחם בפרתים ונפל חלל וכל חילו נשמד, א, ה, ה.

קְרִיקֵרָה (Corcyra). אי בים יוון, ז, ב, א.

קְרִית־חַדְשָׁה או **קְרִית־חַדְשֶׁת** (Carthago). מטרופולין של הכנענים באפריקה הצפונית. נכנעה וחרבה על-ידי הרומאים, ב, ט"ו, ד; יושביה היו נאזרים בגבורה, שם, ג, ו, ב.

קפיטון (Capito). שר-מאה רומאי. נשלח על-ידי פלוורוס אל ירושלים לפני צבאו, ב, י"ד, ז.

קפיטוליון (Capitolium). מקדש יפיטר ברומי, בראש הגבעה הקפיטולינית. שם הניח ציזר את לוחות הנחשת על-דבר זכיות הורקנוס ואנטיפטרוס, א, י, ג; שם הקריבו אנטוניוס וציזר הצעיר קרבנות לכבוד מלכות הורדוס, שם, י"ד, ד; שם נאספה המועצה הרומית אחרי רצח גיוס קליגולה, ב, י"א, א; קלודיוס קיסר הניח שם את לוחות הנחשת על-דבר מתן מלכות יהודה לאגריפס (ב), שם, ה; שרפת ההיכל בשעת מלחמת-האחים ברומי, ד, י"א, ד; אל ראש הגבעה הגיעה תהלוכת-הנצחון של אספסינוס וטיטוס, ז, ה, ו; אספסינוס גזר על היהודים לשלם מס-גלגלית למקדש הזה, כמו ששלמו קדם למקדש שבירושלים, ז, ו, ו.

קפּוֹניוּס (Copenius). הנציב הרומאי הראשון ביהודה. בימיו קרא יהודה הגלילי למרד, ב, ט, א.

קפּרוּס (Cyprus). אי בים הגדול (התיכון) קרוב לחוף טוריה, ב, ז, ב.

קפּרוּס (Cyprus) (א). ממשפחה ערבית חשובה, אשתו של אנטיפטרוס (א). ילדה לו את פצאל ואת הורדוס ואת יוסף ופרורא ושלמיה, א, ה, ט.

קפּרוּס (ב) [בח פצאל בן פצאל ואשתו שלום-ציון בת הורדוס ומרים]. אשת אגריפס (ב) המלך. ילדה לו את אגריפס (ג) השני ואת ברניקי ומרים ודרוסילה, ב, י"א, ו.

ר

ראש־יְחִידָשִׁים. בהם היה הכהן הגדול משתחף בעבודת בית-המקדש, ה, ה, ז.

רֶבֶת־עֲמוּן (Philadelphia). שם משל זנון קוטילא, ותלמי רוצח שמעון החשמונאי נמלט אליו, א, ב, ד; עיר הערבים,

שם, ו, ג; בקרבתה נלחם הורדוס עם הערבים, א, י"ט, ה; המורדים התנפלו עליה, ב, י"ח, א; סמוך לגבול עבר-הירדן (פריה) ממזרח, ג, ג, ג.

רודוס. אי בים האגאי. שם בשעת המלחמות

את פסלה — כדמות פסל הירי בארגוס —
 בהיכל הקיסר שבקיסריה, א, כ"א, ז.
רומא. כפר בגליצ. ממנו יצאו שני גבורי
 יודפת פיליפוס ונטירא, ג, ז, כ"א.
רופוס. שר-צבא בחיל הורדוס, ראש
 הרוכבים. הוא והסבסטיים נשארו נאמנים
 לביית הורדוס בשעת מרד היהודים נגד
 סבינוס, ב, ג, ד; יצא לקראת ורוס
 לקדם פניו עם חילו, שם, ה, ב.
רופוס טרנטיוס (Terentius Rufus). ראש
 הצבא שהשאיר טיטוס על משואות
 ירושלים. שמעון בן גיורא הסגיר את
 עצמו בידו, ז, ב, א.
רופוס. איש-צבא מצרי בצבא ליוציליוס
 פסוס החונה על מכור. הגיף את אלעזר
 גבור היהודים ונשא אותו אל מחנה
 הרומאים, ז, ו, ד.
רינוס (Rhenus). הנהר הידוע, הגבול בין
 גליה וגרמניה, ב, ט"ז, ד; הוא גבול
 מלכות הרומאים, ג, ה, ז.
רינקורנה. עיר בחוף הים הגדול, בקרבת
 גבול מצרים וסוריה. הורדוס הגיע שמה
 במנוסתו מפני אנטיגנוס, א, י"ד, ב;
 נחשבה עוד על גבול מצרים, ד, י"א, ה.
ריסה ג"א רְיִסָה (Ressa). מבצר באדום,
 א, י"ג, ה; שם, ט"ו, ד.
רעב. הרעב הגדול בירושלים בשעת מצור
 טיטוס; אחת מסבותיו, ה, א, ד; בלחות
 הרעב, שם, י, ב-ג; שם, י"ב, ג-ד; שם, י"ג,
 ו-ז; שם, ו, א; ו, ג-ג-ד; שם, ז, ב-ג;
 שם, ת, ה; שם, ט, ב, ד.
רפיח (Raphia). עיר בדרום חוף פלשתיים.
 נכבשה על-ידי אלכסנדרוס (ב) ינאי
 החשמונאי, א, ד, ב [נקרעה מעל גבול
 היהודים על-ידי פומפיוס ולא נזכרה,
 שם, ז, ז]; נבנתה על-ידי גביניוס, שם,
 ה, ד; היא העיר הראשונה בסוריה מצד
 מצרים; טיטוס חנה בה, ד, י"א, ה.
רפניה (Raphanea). עיר בסוריה, ז, א,
 ג; שם, ה, א.
רוסנה (Roxane). בת הורדוס ממלך מאשתו
 מידרה, א, כ"ה, ד.

עם קטיוס. הורדוס הגיע שמה, א, י"ד,
 ג; שמה נסע הורדוס להתרפס לפני
 אוקטיונוס ציור המנצח, שם, כ, א; הורדוס
 עזר ליושבי האי לבנות את
 הצי שלהם ובנה שם את היכל פתיון
 השורף, שם, כ"א, י"א; ז, ג, א.
רומא או **רומי** (Rhome, Roma). מטרופולין
 של איטליה ושל ממשלת הרומאים כלה,
 הזכרה פעמים רבות. אריסטובולוס החשמונאי
 ובניו ובנותיו הובלו שמה בשבי על-ידי
 פומפיוס, א, ז, ז; שם הומת אריסטובולוס
 בסף רצל, שם, ט, א; הורדוס נמשה
 שם למלך על היהודים, שם י"ד, ג;
 הקיסר הקים שם שלום בין הורדוס ובין
 בניו, שם, כ"ג, ג; שמה באו צירי
 היהודים להתאונן על רשע הורדוס
 ואכזריותו אחרי מותו, ב, ו, א-ב;
 שמונת אלפים יהודים יושבי העיר נלוו
 אליהם, שם, א; כל יהודי העיר שמחו
 לקראת אלכסנדרוס הרמאי, שם, ז, א;
 שמה באו צירי היהודים והשמרונים
 למשפט קלודיוס קיסר, ב, י"ב, ז;
 מלחמות בין צבא אספסינוס ובין צבא
 ויטליוס בעיר, ד, י"א, ד; קבלת פני
 אספסינוס, ז, ב, א; קבלת פני טיטוס,
 שם, ה, ג; תגהנצחון ברומי, שם, ד-ו;
 שמעון בן גיורא הומת שם, שם, ו;
 אספסינוס בנה שם מקדש לאילת השלום
 והניח שם את כלי בית-המקדש, שם, ז.
רומאים. יהודה המכבי כרת אתם ברית
 לראשונה, א, א, ד; יונתן אחיו חזק
 את הברית, שם, ב, א; התערבו במריבות
 האחים החשמונאים, שם, ו, ב וכו';
 גדלחם וגבורתם, ב, ט"ז, ד; סדרי
 צבאם וטכסיסי מלחמתם, ג,
 פרק ה; אכזריותם ותאותם לרצח, שם,
 ה, ל"ו; שם, ט, ג; ד, א, י; ו, ז, ו;
 שם, ה, א; שם, ה, ה; שם, ט, ב;
 פחדו לפרקים מפני היהודים, ה, ב, ד; הם
 כבדו את בית-המקדש ויראו מפניו והתרעמו
 על זלוזל הקדש של היהודים, ו, ב, ב.
רומא. האילת סמל רומי. הורדוס הציג

ש

ירושלים, שם, ט; בא עם אלפים רובי-קשת ואלף רוכבים לעזרת אספטיגוס, ג, ד, ב; בא לעזרת פִּטוּס במלחמתו עם אנטיוכוס מלך קומחי, ז, ז, א.

שׁוֹק בשוק ירושלים היתה מלחמה בין אנשי פצאל והורדוס ובין הפרתים ואנשי אנטיוגנוס, א, י"ג, ב. השוק העליון בירושלים. פלורוס צוה לבז אותו, ב, י"ד, ט; בשם זה נקראה העיר המערבית, ה, ד, א. שוק הקורות או העצים בירושלים (בעיר החדשה). נשרף על-ידי צסטיוס גלוס, ב, י"ט, ד. שוקי סוחרים הצמר (תניות) ושוק הבגדים. נמצאו בעיר החדשה, ה, ח, א.

שִׁילָא (Silas) הבבלי. עבד לפניו בצבא אגריפס (ג) ועבר אל היהודים המורדים. הצטין במלחמה עם צסטיוס גלוס, ב, י"ט, ב; עלה עם המורדים על אשקלון, ג, ב, א, ונפל חלל לפני העיר, שם, ב. **שִׁישְׁק** (בפנים: אסוכיוס, Asochaeus). מלך מצרים. כבש את ירושלים, ו, י, א.

שְׂכִירֵי-מִלְחָמָה. הורקנוס (א) החשמונאי השתמש בהם ראשון, א, ב, ה; אלכסנדרוס (ב) ינאי לקח לו שכירים מארצות פיסידיה וקיליקיה, שם, ד, ג, והם שמרו לו אמונים במלחמה, שם, ה; אלכסנדרה המלכה הגדילה את חיל השכירים, שם, ה, ב; יוסף בן מתתיהו אסף אליו בגליל גם חיל שכירים, ב, כ, ח; גם בחיל אספטיגוס נמצאו שכירים, ד, ו, ג.

שְׂכָם. עיר בהר אפרים. נכבשה על-ידי הורקנוס (א) החשמונאי, א, ב, ו; על-ידיה התחברו היהודים המורדים באלכסנדרוס (ב) ינאי עם צבא דמטריוס אקרוס מלך סוריה, שם, ד, ד. צִיָּן: מברתא, ג, נא פוליס, כותים, גרזים.

שֶׁלְחַן-הַשֵּׁרֵת בבית-המקדש, ה, ה, ה; עבר לפני תהלוכת-הנצחון ברומי, ז, ה, ה [ואחר-כך הצג במקדש איריני, שם, ז].

שְׂאוּל. אחד מטובי ירושלים, קרובו של אגריפס (ג) המלך. נשלך אליו בתור ציר, ב, י"ז, ד; ברח מירושלים אחרי מפלת צסטיוס גלוס ונשלח אל גירון קיסר לאכיה, שם, כ, א.

שְׂאוּל. יהודי מבית-שאן, אבי שמעון. נהרג על-ידי, ב, י"ח, ד.

שַׁבָּת. היהודים הנצורים בהר-הבית בירושלים שמרו את מנוחת השבת ולא נלחמו בפומפיוס מלחמת-תנופה, ופומפיוס השתמש בדבר ותקן בשבתות את עבודות המצור, א, ז, ג; האסיים נזהרו מאד בקדשת השבת, ב, ה, ט; ביום השבת עשו הסורגים בקיסריה מעשה תעושים סמוך לשער בית-הכנסת של היהודים, שם, י"ד, ה; מנוחת השבת היא מעצור בשביל מלחמת-החרות, שם, ט"ז, ד; המורדים בירושלים חללו את השבת והמיתו את הרומאים שכרתו אתם ברית-שלום, שם, י"ז, י; בו ביום נשחטו עשרים אלף יהודים בקיסריה, שם, י"ח, א; ז, ח, ז; יוסף בן מתתיהו לא רצה לחלל את השבת כשמרדה בו טבריה, ב, כ"א, ח; יוחנן מגויס-הלב השתמש בקדשת היום כדי להוליך את טיטוס שולל, ד, ב, ג; בבית-המקדש נמצא מגדל, ששם תקע אחד הכהנים בחצוצרה בשעת כניסת השבת ויצאתה, שם, ט, י"ב; בשבת היה הכהן הגדול עוסק לפרקים בעבודת בית-המקדש, ה, ה, ז; אנטיוכוס המומר הכריח את יהודי אנטיוכיה לחלל את השבת, ז, ג, ג; נהר-השבת (סמבטיון?) זורם יום אחד בשנוע וששה ימים הוא יבש, שם, ה, א.

שְׂוֵיָים (Soaemius) (א). הנכבד בקרב הערבים יושבי הסלע (פטר). הומת על-ידי סול, א, כ"ט, ג.

שְׂוֵיָים (ב). מלך חמת (אֶמְסֶה). קרובו היה נואר, ב, י"ח, ו; שלח ארבעת אלפים איש לעזרת צסטיוס גלוס בהצותו על

שְׁמֵעוֹן (ד) בן חנניה. ציר שלוח מאת טובי ירושלים אל פלורוס, ב, י"ז, ד.

שְׁמֵעוֹן (ה) בן שאול מבית שאן. אחד מגבורי יהודי העיר שכרתו ברית עם היונים כנגד אחיו והרבה להמית ביהודים ההורסים אל העיר, וכשבגדו בו היונים המית את אביו ואת אמו ואת אחת ובניו וטרף את נפשו בכפו, ב, י"ח, ד.

שְׁמֵעוֹן (ו) בן גיורא. התנפל על צבא צסטיוס גלוס מאחוריו ולקח ממנו שלל רב, ב, י"ט, ב; אסף לו גורד ובזו את מחוז עקריים, עד שגרש אותו חנן הכהן הגדול, שם, כ"ב, ב; ברח אל השודדים אשר במצדה, שם; היה יליד עיר גרש, ד, ט, ב; אחרי מות חנן עזב את מצדה ולקט לו גורד גדול, שם, ג; החריב את ארץ אדום ונשא את שללה, שם, ד—ז; הקנאים אשר בירושלים תפשו את אשתו ויראו מפניו והשיבוה לו, שם, ח; הוסיף לבז את ארץ אדום, שם, י; האדומים והכננים הגדולים קראו אותו אל ירושלים, שם, י"א; תפש את העיר והחל להלחם על יוחנן בן לוי ואנשיו שהתבצרו בהר הבית, שם, י"ב; מלחמותיו עם יוחנן, ה, א, ג—ד; משכנו היה במגדל־פצאל, שם, ד, ג; האדומים בירושלים נלחמו תחת פקדתו, שם, ו, א; בידו היתה העיר העלייגה וגם התחתונה ברבה, שם, ו, א; הקים את מכונות־המלחמה, שגזלו היהודים מידי צסטיוס גלוס, בראש החומה, שם, ג, א; שלח ציר־שלום אל יוחנן בן לוי וכתת עמו ברית להלחם יחדו ברומאים, שם, ד; נלחם עם הרומאים על־יד מצבת יוחנן, שם, ז, ג; כבודו ויראתו על־פני כל הלוחמים, שחרפו את נפשם בעדו, שם; גם הוא לא נחן לדרושי השלום לצאת מן העיר, שם, י, י"א; מעשי רשעו, שם, ד; התנפל על סוללות הרומאים ושלח אותן באש, שם, ה; רצח את מתתיה הכהן הגדול ובניו ועוד רבים מטובי העם, שם, י"ג, א; יהודה

שְׁלֵמָה המלך, בן דוד המלך, ה, ד, א; בונה המקדש, שם, ה, א; ו, ד, ח.

שְׁלֹמִי או **שְׁלֹמִי** (Salome) (א). בת אנטיפטרוס וקפרוס ואחות הורדוס המלך, א, ח, ט; בעלה הראשון יוסף, שם, כ"ב, ו; הלשינה על מרים אשת הורדוס והשיאה מות עליה, שם, ה; אריסטובולוס בן מרים לקח את בתה לאשה, שם, כ"ג, א; אנטיפטרוס (ב) החניף לה, שם, כ"ד, ב; הלשינה על חתנה אריסטובולוס, שם, ג; בעלה השני כוסתבר, שם, ו; עשתה רע בעיני הורדוס, והוא שלח לעונה, שם; הפיחה את כעס הורדוס בבניו, שם, כ"ז, א; על־פי הלשנתה נמסרו אליה לדין, שם; השתתפה בבית־הדין; שם, ג; בקשה להנשא לסולי הערבי ולא הצליחה, שם, כ"ח, ו; עמדה לשטן לסייעת אנטיפטרוס, שם, כ"ט, א; אנטיפטרוס התנפל לה, שם, ל"ו, ו; הורדוס פקד אותה לטובה בצואתו, שם, ז; צוה עליה ועל אלכסא בעלה להמית את היהודים הכלואים באפודרומין של יריחו אחרי מותו, שם, ו; תכף אחרי מות הורדוס שלחה להפשי את האסירים ואחר־כך הודיעה על מות המלך, שם, ח; יצאה עם בניה לרומי לדבר רעה בארכילאוס, ב, ב, א; קבלה מאת הקיסר את יבנה ואשדוד ופצאלים ועוד נחלות, שם, ו, ג; הורישתה את אחוזתיה לליייה אשת הקיסר, שם, ט, א.

שְׁלֹמִית (ב). בת הורדוס המלך ואלפיס, א, כ"ח, ד.

שְׁמֵעוֹן (א) [החשמונאי]. בן מתתיהו הכהן הגדול, ששחרר את היהודים מעל מלכות טוריה. מעשיו וגבורותיו, א, ב, ב; נהרג על־ידי חתנו, שם, ג.

שְׁמֵעוֹן (ב). עבד הורדוס. אסף אליו גודד בעבר־הירדן אחרי מות הורדוס והקים עצמו למלך וטרף את בית המלך ביריחו. הומת על־ידי גרטוס שר־צבא הורדוס, ב, ד, ב.

שְׁמֵעוֹן (ג) האסי. פתר את הלום ארכילאוס הנשיא, ב, ז, ג.

היו יושביה יונים וטורים). בני הורקנוס (א) החשמונאי צרו עליה וכבשה, א, ב, ז; פומפיוס קרע אותה מעל גבול היהודים, שם, ז, ז; גבניוס בנה אותה, שם, ח, ד; הורדוס השיב את העיר המורדת למנוחתה, שם, י"א, ו; הביא שמה את בני משפחתו, שם, ט"ז, א; חגג שם את חתנתו עם מרים החשמונאית, שם, י"ז, ה; אוגוסטוס קים את שלטון הורדוס בעיר, שם, כ, ג; הורדוס בנה אותה והרבה תפארתה והקים שם מקדש לכבוד הקיסר וקרא לה סבסטי, שם, כ"א, ב [עין גם א, ב, ז; שם, ה, ד]; נרוס עלה על העיר ולא נגע בה לרעה, ב, ח, א. עין: ס ב ס ט י.

שְׁמֵרוֹנִים. יושבי ארץ שמרון (גם: כותים, א, ב, ו). יחד עם היהודים התאוננו גם הם על שלטון ארכילאוס לפני הקיסר, ב, ז, ג; המיתו אחד מעולי-הרגלים הגלילים, שם, י"ב, ג; היהודים פשטו עליהם בגדוד, שם, ז; קומנוס התערב בדבר, שם, ה; קנדרטוס חקר אותם ואת היהודים ושלח את ציריהם אל הקיסר, שם, ו; הקיסר הרשיע את השמרונים וצוה להמית שלשה מטוביהם, שם, ז; התאספו על הר גריזים בשעת מרד היהודים וחשבו גם הם למרוד, ג, ז, ל"ב; אספניוס שלח עליהם את צראליס והוא הכין להם מטבח גדול ותפש את הר גריזים, שם.

שְׁמֵשֶׁת. עין: ס מ ו ס ט י.

שַׁעַר. שערי ירושלים הזכרו כמה פעמים. מפרטים: (א) השער מול מצבת היצני, ה, ב, ב, ב. (ב) שער האסיים, שם, ד, ב. (ג) שער גת, שם, ד) השער הנסתר על-יד מגדל-הפיקוס, שם, ו, ה. — שערי בית-המקדש; על אחד השערים חקק הורדוס את שם אגריפס (א) ידיו, א, כ"א, ח; על שער-המקדש הגדול (בהר-הבית, בחצר החיצונה) העלה נשר זהב, שם, ל"ג, ב; שער-הנחשת או השער הקורינתאי

בן יהודה בגד בו ונתפש עם עשרת מרעיו, שם, ב; גבורת אנשיו במלחמות על הר-הבית, ו, א, ז; שם, ח; שם, ג, ו; שם, ד, א; משא-ומתן שלו עם טיטוס, שם, ו, ב; עוב את מגדלי העיר העליונה, שם, ח, ד; ברח אל מנהרה, שם, ה; המעשה שעשה לאחוז את עיני הרומאים, ז, ב, ב; נתפש בידי הרומאים, שם; טיטוס לקח אותו אתו אל רומי, שם, ה, ג, והתיז את ראשו על-יד הקפיטוליון בהג-הנצחון כמנהג הרומאים, אחרי שהלקו אותו בשבטים, שם, ו.

שְׁמֵעוֹן (ז) בן יונתן. אחד הצירים ששלחה ממשלת-החרות בירושלים אל הגליל להוריד את יוסף ממשרתו, ב, כ"א, ז. **שְׁמֵעוֹן** (ח) בן גמליאל. אחד מטובי ירושלים. העיר את חמת העם על הקנאים, ד, ג, ט.

שְׁמֵעוֹן (ט) בן פתלא. אחד ממנהיגי האדומים שעלו על ירושלים, ד, ד, ב; ענה על דברי יהושע הכהן הגדול בכעס, שם, ו; עמד בראש האדומים המגנים על ירושלים, ה, ו, א; הצטין בגבורתו, ו, ב, ו. **שְׁמֵעוֹן** (י) בן חצרון. אחד מטובי הקנאים. התחבר אל אלעזר בן שמעון להתקומם ליוחנן בן לרי, ה, א, ב.

שְׁמֵעוֹן (י"א) בן ארי, ג"א בן יאירי. אחד ממנהיגי הקנאים, ה, ו, א; הצטין במלחמה, ו, א, ח; שם, ב, ו; אחיו יהודה בן ארי (עין שם).

שְׁמֵעוֹן (י"ב) בן הושעיה. אחד הגבורים שבחיל שמעון בן גיורא. הצטין במלחמה על הר-הבית, ו, ב, ו.

שְׁמֵרוֹן (Samaria). (א) מדינה בארץ-ישראל התיכונה. סקסטוס ציור הקים את הורדוס לנציב עליה, א, י, ח; אנטיגנוס שלח שמה את צבאותיו, שם, י"א, ח; נתנה לארכילאוס בן הורדוס, ב, ו, ג; היהודים התנפלו עליה, ב, י"ב, ד; נחשבה על נציבות פליכס, שם, ח; גבולות הארץ ותבואת אדמתה, ג, ג, ד. — ב) עיר במדינה הנזכרת (מימי אלכסנדרוס הגדול

תשעה מהם מצפים זהב, ה, ה, ג; שערו (פתחו) של היכל, ה, ה, ד.
שָׁרָה אמנו, אשת אברהם אבינו. פרעה נמו מלך מצרים גזל אותה, ה, ט, ד.
שַׂרְמָלָא (Saramalla). העשיר בכלל הסורים בזמן שלטון אנטוניוס, א, י"ג, ה.

(והוא גם שער נקנור), ב, י"ז, ג; ה, ה, ג; שם, ו, ה, ג; שער הקדים, ו, ה, ב; שם, ו, א; שער הצפון, נשרף לראשונה על-ידי טיטוס, ו, ד, ב; שער הדרום — הרומאים שרפו אותו לאחרונה, ו, ה, ב; יתר שערי העזרה, —

ת

אמו קליאופטרה גרשה אותו, א, ד, ב. **תִּלְמִי** (ד) [אוֹלֶטְסן]. מלך מצרים. גביניוס הרומאי גלחם לו להושיבו על כסא המלוכה, א, ת, ז.

תִּלְמִי (ה) בן מינאי. מושל כלקיס. בני דמשק גרשו אותו מעירם, א, ד, ח; שם, ה, ב; אסף אליו את בני אריסטובולוס (ב) החשמונאי, וחשק באֶלְכַסְנַדְרִיה והמית את בעלה פיליפיון בנו ונשאה לו לאשה, שם, ט, ב; שחד את הרומאים והצורים להמליך את אנטיוגוס ביהודה, שם, י"ב, ב; במותו משל בנו פִּיֶטְנִיס, שם, י"ג, א. **תִּלְמִי** (ו). מושל בלבנון, שפתה אותו אנטיופטרס לצאת לעזרת ציור הנמצא במצור במצרים, א, ט, ג. ואולי זה הנ"ל.

תִּלְמִי (ז) (בנוסחאות שונות: Tholemaeus). הורדוס הקים אותו לשר-צבא בגליל בשעת מלחמתו עם אנטיוגוס, והגלילים מרדו בו והמיתוהו, א, ט"ז, ה.

תִּלְמִי (ח) מרודוס. ידירו של הורדוס, א, י"ד, ג.

תִּלְמִי (ט). ידירו של הורדוס המלך, א, כ"ד, ב; הורדוס הפקיד בידו את חותמו, שם, ל"ג, ח; פתח את צואת הורדוס וקראה באזני הצבא והעם ביריחו, שם; נסע עם ארכילאוס אל רומי, שם, ב, א. **תִּלְמִי** (י). אחי ניקולאוס איש-דמשק, איש נאמן מאד בעיני הורדוס. נסע עם אנטיופס אל רומי לדרוש בשבילו את המלוכה, ב, כ, ג.

תִּלְמִי (יא). הטוכן על ביה אגריפס השני (ג). צעירים אחדים מכפר דברתה התנפלו

תֵּאוֹדוֹרוֹס (Theodoros) בן זנון קיטילא, המושל בעבר-הירדן. אלכסנדרוס (ב) ינאי גלחם בו ונגף לפניו, א, ג, ב, ולבסוף בוז את אוצרותיו, שם, ג.

תֵּאוֹדִיּוֹן (Theudion). דוד אנטיופטרס בן הורדוס, אחי אמו. הורדוס נתן לו לאשה את ברניקי אלמנת בנו אריסטובולוס, א, כ"ח, א; מסר את הרעל שהביא אנטיופטרס לידי פרורא, שם, ל, ה.

תֵּאֲטֵרוֹן (Theatrum). בית-חזיון. הורדוס המלך בנה תיאטרון בקיסריה, א, כ"א, ח, ובערי הנכרים, שם, י"א; באנטיוכיה נאספו היונים בתיאטרון בעצה רעה על היהודים, ז, ג, ג; שם, ה, ב; התיאטרון ברומי, שם, ד.

תֵּבַי (Thebae). עיר בדרום מצרים. שמה גרשו שארית הסיקריים במצרים ונתפשו שם והובאו אל אלכסנדריה, ז, י, א.

תֵּלְהָה. כפר בגליל העליון על הירדן, ג, י, א. **תֵּלְמִי** (Ptolemaeus) (א) הששי. מלך מצרים. גלחם עם אנטיוכוס הרביעי ואליו ברח חוגיו הכהן הגדול, א, א, א; נתן רשות לחוגיו לבנות מקדש במצרים, שם; ז, י, ב-ג.

תֵּלְמִי (ב). יהודי. חתנו ורוצחו של שמעון החשמונאי, א, ב, ג; תפש גם את חותנתו ובניה, שם; הורקנוס (א) צר עליו במבצר דגון, ותלמי דש לעיניו בשוטים את בשר אמו ואחיו, שם, ד; המית את חותנתו ובניה וברח אל זנון קיטילא, שם, ד.

תֵּלְמִי (ג) לתורוס. מלך מצרים ואי קפרוס. גלחם באֶלְכַסְנַדְרוֹס (ב) ינאי ונצחו, אך

תַּפְלָה. תַּפְלוֹת הַאֲסִיִּים, ב, ת, ה; תַּפְלַת
הַמַּחְבֵּר, ג, ת, ג.
תְּקוּעַ. מְקוֹם בַּגְּבוּל יְהוּדָה וְאֲדוּם. עַל-יְדוֹ
חָנָה שְׁמֵעוֹן בֶּן גִּיּוֹרָא, ד, ט, ה.
תְּרָכִים (Thraci). עִם יוֹשֵׁב בְּאַרְץ תְּרָכִיָּה
(בֵּין הַיָּם הַשְּׁחֹר וְהַיָּם הָאֲגָאִי). מֵהֶם יִסָּד
לוֹ הוֹרְדוֹס הַמֶּלֶךְ גְּדוֹד שׁוֹמְרִים לְרֵאשׁוֹ, א,
ל"ג, ט; הֵם נִכְנְעוּ לְפָנֵי הַרומאִים, ב,
ט"ז, ד.

עָלָיו וּבִזְזוּ אֶת רִכְוֹשׁוֹ וַיּוֹסֶף בֶּן מַתְתִּיָּהוּ
הֵנִיחַ אֶת הַגּוֹלָה בְּיַדֵּי אִישׁ נֶאֱמָן לְהַשִּׁיבָה
לְבַעֲלֶיהָ, ב, כ"א, ג.
תְּמוּזִס. מְקוֹם עַל נְהַר נִילוֹס בְּמִצְרַיִם
הַחֲחֻוּנָה, ד, י"א, ה.
תְּמַנָּה (תַּמְנַתָּה). עִיר בְּצַפּוֹן יְהוּדָה. מִמְּשַׁלְּתֵי
הַחֲרוֹת בִּירוּשָׁלַיִם מִסְרָה אוֹתָה עִם הַפֶּלֶךְ
בְּיַדֵּי יוֹחָנָן הָאֲסִי, ב, כ, ד; רֵאשׁ פֶּלֶךְ בִּיהוּדָה,
ג, ג; אֲסַפְסִיגוֹס הַכְּנִיעַ אוֹתָה, ד, ח, א.

דעת

אתר לימודי יהדות ורוח

www.daat.ac.il